

BRUK AV GPS I DEN KOMMUNALE HELSE- OG OMSORGSTJENESTEN

Egenbetaling og vedtak

Ann-Kristin Wassvik, seniorrådgiver/jurist i Helsedirektoratet, Avd. omsorgstjenester

➤ EGENBETALING

➤ VEDTAK

- TILDELINGSVEDTAK
- VEDTAK OM BRUK AV INNGRIPENDE TEKNOLOGI

➤ SPØRSMÅL

EGENBETALING (1)

- Egenbetaling for GPS som ledd i **nødvendige helse og omsorgstjenester** følger ordinære regler i forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester.
 - Dvs. egenbetaling opp til **begrenset selvkost** for praktisk bistand som ikke er til personlig stell og egenomsorg, jf. forskriften § 9.
 - Ut fra en naturlig forståelse av dette skillet kan det ikke kreves egenbetaling for f.eks. **nødvendig tilsyn**.
- Der GPS-tjenester dekker et behov som ikke utløser rett til helse- og omsorgstjenester etter pasient- og brukerrettighetsloven, kan det kreves egenbetaling opp til **ordinær selvkost**.
 - Se KMDs rundskriv H-3/14 – Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester

EGENBETALING (2)

- I utgangspunktet relativt enkle prinsipper. Utfordringene knytter seg derfor til andre sider av spørsmålet, som bl.a.:
 - analyser av **hvilke brukerbehov** teknologien fyller opp mot gjeldende regulering
 - hvordan **«konvertere»** fra personellutgifter til tjenester gitt med teknologi der tilbudet anses som praktisk bistand
 - sammensatte **kostnadsbilder** på etablerings- og driftssiden
 - urimelige/uhensiktsmessige **utslag** av selvkostprinsippet, f.eks. at brukere takker nei til tilbud
- Uavhengig av hvordan dette gjøres, bør utgangspunktet være at tjenester den enkelte har **rett til**, ikke skal koste mer enn tidligere.

EGENBETALING (3)

- Vanskelig å gi detaljerte føringer, men følgende **anbefalinger** kan gis:
 - Etablere **egne og virksomhetstilpassede prinsipper** for evt. egenbetaling. Husk at arbeidskrevende vurderinger av hvem som kan kreves for egenbetaling, også koster penger. Jo enklere prinsipper, jo bedre.
 - Prinsippene må være **innenfor rammene av regelverket** som beskrevet foran, dvs. ingen egenbetaling for nødvendig helse- og omsorgstjenester som ikke er å anse som praktisk bistand, og aldri betaling ut over selvkost.
 - I utformingen av prinsipper for egenbetaling bør det ses hen til at det raskt kan gi betydelig **innsparing** for kommunen hvis f.eks. sykehjemsinnleggelse kan unngås eller utsettes.

SPØRSMÅL OM TILDELINGSVEDTAK (1)

- GPS som tjeneste ikke regulert hol. i dag. Svaret på om det skal fattes enkeltvedtak eller ikke ved tildeling, må derfor **utledes av gjeldende prinsipper** for de avgrensningene som følger av pbrl. § 2-7.
- «GPS-tjeneste»
 - er pr. i dag ikke noe fastlegen kan tildele eller henviser til, er ikke finansiert av folketrygden og er heller ikke et lavterskeltilbud som pasienten selv kan oppsøke
 - må forventes å være en knapp ressurs med tildelingskriterier etter overgang til ordinær drift
 - antas ut fra dette å være egnet for vurdering av kommunens tildelingsenhet

SPØRSMÅL OM TILDELINGSVEDTAK (2)

- Ut fra lovens prinsipper er det trolig riktig å **fatte enkeltvedtak om tildeling**. (Kanskje vil også et vedtak om tildeling av GPS i alle tilfeller måtte anses som et enkeltvedtak etter definisjonen i forvaltningsloven § 2.)
- Uansett må det foreligge **gode tildelingskriterier**, herunder krav om at tilbudet vil være forsvarlig. Tildeling/avslag må begrunnes.
- I tildelingsbeslutningen/vedtaket bør **ansvars- og oppgavefordeling** i oppfølgingen av brukeren, herunder pårørendes evt. rolle, beskrives. Det samme gjelder hva som er besluttet om evt. egenbetaling.
- Pasient eller bruker som mener at hans eller hennes rettigheter som nevnt i pbrl. § 7-2 er brutt, kan på vanlig måte **klage** til fylkesmannen.

VEDTAK OM BRUK AV INNGRIPENDE TEKNOLOGI

- GPS er å anse som inngripende teknologi, og bruk krever derfor et såkalt rettsgrunnlag, dvs. et **grunnlag** for å ha **rett** til å bruke tiltaket overfor en annen person.
- Aktuelle **rettsgrunnlag** er:
 - samtykke (forutsetter samtykkekompetanse)
 - ellers: hjemmel i lov
- Relevante lovhjemler ved manglende samtykkekompetanse er **pbri. § 4-6a** der personen ikke motsetter seg tiltaket, og **pbri. kapittel 4A** ved eventuell motstand. For personer med utviklingshemming er **hol. kapittel 9** riktig rettsgrunnlag.

Ann-Kristin Wassvik

ann-kristin.wassvik@helsedir.no

Tlf. 24 16 30 66